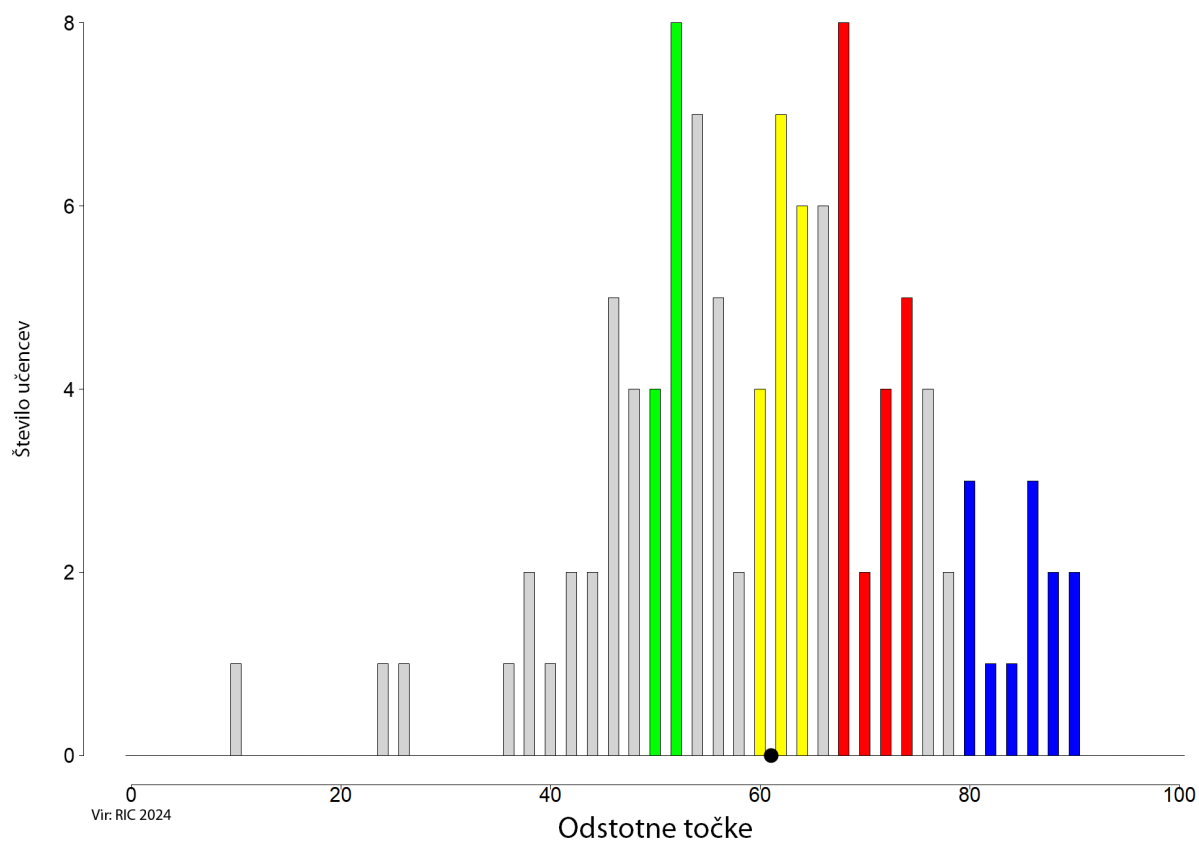


Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard – slovenščina

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NIS) (NPZ, 9. razred, 2024, N = 106)



Slika: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Štiri naloge v zelenem območju (4., 5., 6. in del 8. – devet postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in ena (del 11. – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

V zelenem območju so naloge tipa kratkih zaprtih odgovorov (šest postavk) in naloge alternativnega tipa (štiri postavke).

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – dopolnijo poved s podatkom iz izhodiščnega besedila (**naloge 1.04.1, 1.04.2 in 1.04.3**), presojuje pravilnost dane trditve glede na izhodiščno besedilo (**naloge 1.05.1, 1.05.2, 1.05.3 in 1.05.4**) ter na vprašanje odgovorijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (**nalogi 1.06.1 in 1.08.2**),
- k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine – iz danega korena tvorijo eno besedo iz iste besedne družine (**naloga 1.11.1**).

Učenci v zelenem območju znajo poiskati nekaj bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu. Ob danem korenu tvorijo eno besedo iz iste besedne družine.

Zgled: **naloga 1.04**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Šest nalog v zelenem območju (1., 2., 3., del 4., del 5. in 6. – sedem postavk) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (zanje, prepoznavanje) in dve nalogi (del 7. in 8. – tri postavke) preverjata znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

V zelenem območju so naloge s kratkimi zaprtimi odgovori (sedem postavk), naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki) in naloga izbirnega tipa z več pravnimi odgovori (ena postavka).

Učenci:

- ločijo avtorja umetnostnega besedila od pripovedovalca – izpišejo avtorja izhodiščnega besedila (**naloga 2.01.1**),
- obnovijo dogajanje – poved dopolnijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (**nalogi 2.02.1 in 2.02.2**), na vprašanje odgovorijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (**naloge 2.03.1, 2.05.1 in 2.06.1**) in med danimi odgovori najdejo iskani podatek iz besedila (**naloga 2.04.1**),
- obnovijo/povzamejo dogodke – v izhodiščnem besedilu poiščejo podatek, ki ni eksplicitno naveden (**naloga 2.07.2**),
- razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov – določijo prvi in zadnji dogodek (**naloga 2.08.1**) in osrednje dogodke izhodiščnega besedila (**naloga 2.08.2**).

Učenci v zelenem območju znajo poiskati nekaj bistvenih podatkov v prebranem umetnostnem besedilu in znajo določiti časovno zaporedje dogodkov.

Zgled: **naloga 2.02**

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Tri naloge v rumenem območju (3., 7. in del 8. – štiri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), tri naloge (10., 12. in del 13. – pet postavk) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

Naloge v rumenem območju so tipa kratkih zaprtih odgovorov (vseh devet postavk).

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – iz besedila izpišejo podatek glede na kriterij (**naloga 1.03.1**) in na vprašanje odgovorijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (**naloge 1.07.1, 1.07.2 in 1.08.1**),
- ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav – pravilno razvežejo krajšavo str. (**naloga 1.10.1**) in itd. (**naloga 1.10.2**),
- prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): števnik (glavni, vrstilni) – vrstilni števnik, zapisan s številko, zapišejo z besedo in z njo dopolnijo poved (**nalogi 1.12.1 in 1.12.2**),
- prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): nedoločnik (uporabijo v povedi – ob zgledih) – nedoločnik pridobivati postavijo v pravilno glagolsko obliko glede na zapisano poved (**naloga 1.13.2**).

Učenci v rumenem območju znajo poiskati nekoliko več bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu. Znajo razvezati krajšavi, ki ju pogosto uporabljajo, vrstilni števnik zapisati z besedo in uporabiti pravilno glagolsko obliko enostavnega nedoločnika.

Zgled: **naloga 1.10**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Dve nalogi (del 4. in del 5. – dve postavki) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog:

V rumeno območje sta se uvrstili naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka) ter naloga s kratkim zaprtim odgovorom (ena postavka).

Učenci:

- obnovijo dogajanje – glede na dani kriterij najdejo dva iskana podatka v besedilu (**naloga 2.04.2**) in na vprašanje odgovorijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (**naloga 2.05.2**).

Učenci v rumenem območju znajo poiskati več bistvenih podatkov v prebranem umetnostnem besedilu.

Zgled: **naloga 2.05**

Opomba: V rumeno območje se je uvrstila samo druga postavka, prva spada v zeleno območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Ena naloga v rdečem območju (del 11. – ena postavka) znanje preverja na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

V rdečem območju je naloga kratkega zaprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter besede iz iste besedne družine – iz danega korena tvorijo dve besedi iz iste besedne družine (**naloga 1.11.2**).

Učenci v rdečem območju znajo tvoriti več besed iz iste besedne družine.

Zgled: **naloga 1.11**

Opomba: V rdeče območje se je uvrstila druga postavka, prva postavka je v zelenem, tretja pa v modrem območju.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Ena naloga (del 4. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in ena naloga (del 10. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

Nalogi rdečega območja sta naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka) in naloga kratkega pisnega sestavka (ena postavka).

Učenci:

- obnovijo dogajanje – med danimi odgovori najdejo vse iskane podatke v besedilu (**naloga 2.04.3**),
- pišejo nove prigode znanih književnih oseb – tvorijo vsebinsko ustrezno nadaljevanje umetnostnega besedila (nadaljujejo zgodbo) (**naloga 2.10.1**).

Učenci v rdečem območju znajo med danimi odgovori najti vse iskane podatke v prebranem besedilu in tvoriti vsebinsko ustrezno nadaljevanje umetnostnega besedila.

Zgled: **naloga 2.10**

Opomba: V rdeče območje se je uvrstila samo prva postavka, druga in tretja spadata v območje nad modrim.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Ena naloga (1. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), dve nalogi (9. in del 11. – tri postavke) na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja) in ena (del 14. – dve postavki) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

Naloge modrega območja so tipa kratkega zaprtega odgovora (tri postavke), izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka) ter kratki pisni sestavki (dve postavki).

Učenci:

- predstavijo zgradbene in jezikovne značilnosti dane vrste besedila – poiščejo podatek, kje je bilo objavljeno izhodiščno besedilo (**naloga 1.01.1**),
- prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): samostalnik – iz dane povedi izpišejo samostalnika (**nalogi 1.09.1 in 1.09.2**),
- k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter besede iz iste besedne družine – iz danega korena tvorijo tri besede iz iste besedne družine (**naloga 1.11.3**),
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, ampak tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine; svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – pri tvorjenju sestavka s pomočjo slike opisujejo zunanost živali (**naloga 1.14.1**) in pri tem uporabijo vsaj šest podatkov iz miselnega vzorca (**naloga 1.14.2**).

Učenci v modrem območju znajo poiskati vse zahtevane podatke v in o neumetnostnem besedilu. Imajo več jezikovnega znanja. Samostojno tvorijo krajši pisni sestavek, v katerem vsebinsko ustrezno opišejo žival s pomočjo slike in podatkov iz miselnega vzorca.

Zgled: **naloga 1.09**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

V modrem območju dve nalogi (del 7. in 9. – tri postavke) preverjata znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:

Naloge modrega območja so tipa kratkega polodprtega odgovora (dve postavki) in alternativnega tipa (ena postavka).

Učenci:

- v umetnostnem besedilu najdejo primere, s katerimi ponazorijo slogovne postopke (opisovanje/opis, subjektivno opisovanje, označevanje/oznaka, pripovedovanje/pripoved, dvogovor) – opišejo motive za ravnanja književne osebe (**naloga 2.07.3**),
- opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi) – opredelijo se do posledice ravnanja književne osebe (**naloga 2.09.1**), ki jo tudi ustrezno utemeljijo (**naloga 2.09.2**).

V modrem območju učenci že bolje razumejo ravnanje književnih oseb.

Zgled: **naloga 2.09**

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih niti učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Ena naloga nad modrim območjem (2. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), ena (del 13. – ena postavka) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in ena naloga (del 14. – dve postavki) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

V območju so naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki) in kratkih pisnih sestavkov (dve postavki).

Učenci so manj uspešni:

- ko ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: členjenost besedila na odstavke – pri členjenju izhodiščnega besedila na odstavke (**naloga 1.02.1**),
- ko prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): nedoločnik (uporabijo v povedi – ob zgledih) – pri postavljanju nedoločnika biti v pravilno glagolsko obliko glede na zapisano poved (**naloga 1.13.1**),
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, ampak tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine; svoje znanje o zgradbi ter jezikovnih in slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – pri tvorjenju vsebinsko ustreznega in dovolj dolgega sestavka (devet povedi) (**naloga 1.14.3**),
- ko svoja besedila členijo na odstavke, v njih upoštevajo pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in urejenost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami – pri zapisu pravopisno in slovnično pravilnega sestavka, ki je tudi vsebinsko ustrezen (**naloga 1.14.4**).

Tudi najuspešnejši učenci nimajo poglobljenega jezikovnega znanja, saj izhodiščnega besedila ne znajo členiti na odstavke in nedoločnika biti ne znajo postaviti v pravilno glagolsko obliko. Pri tvorjenju krajšega pisnega sestavka naredijo preveč pravopisnih in/ali slovničnih napak.

Zgled: **naloga 1.02**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:

Ena naloga (del 7. – ena postavka) preverja znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja) in ena (del 10. – dve postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

V območju sta nalogi kratkega polodprtega odgovora (ena postavka) in kratkega pisnega sestavka (dve postavki).

Učenci so manj uspešni:

- ko opazujejo in predstavijo vlogo slogovno zaznamovanih prvin v umetnostnem besedilu – ne razumejo prenesenega pomena dane besedne zveze (**naloga 2.07.1**),
- ko pišejo nove prigode znanih književnih oseb – pri tvorjenju vsebinsko ustreznega in dovolj dolgega sestavka (devet povedi) (**naloga 2.10.2**),
- ko z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa – pri zapisu pravopisno in slovnično pravilnega sestavka, ki je tudi vsebinsko ustrezen (**naloga 2.10.3**).

Tudi najuspešnejši učenci ne napišejo dovolj dolgega vsebinsko ustreznega nadaljevanja zgodbe, ki bi bilo tudi slovnično in/ali pravopisno pravilno. Prav tako ne znajo interpretirati prenesenega pomena besedne zveze iz izhodiščnega besedila.

Zgled: **naloga 2.10**

Opomba: V območje nad modrim sta se uvrstili druga in tretja postavka, prva postavka spada v rdeče območje.

Preglednica: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred

Naloga	Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
I. DEL (Neumetnostno besedilo: Sečovlje. Prirejeno po: Slobodan Simić Sime, Alberto Pucer: Slovenska Istra – zaledje, str. 68 do 70. Ljubljana: IKI, 2001.)							
1	1.1	1	neumetnostno besedilo	predstavijo zgradbene in jezikovne značilnosti dane vrste besedila	1	I	modro
2	2.1	1	neumetnostno besedilo	ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: členjenost besedila na odstavke		I	nad modrim
3	3.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno
4	4.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	4.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	4.3	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
5	5.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	5.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	5.3	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
6	5.4	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	6.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	7.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno
7	7.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno
	8.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno
8	8.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno
	9.1	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): samostalniki	M	II	modro
9	9.2	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): samostalniki	M	II	modro
	10.1	1	jezik	ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav	S	II	rumeno
10	10.2	1	jezik	ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav	S	II	rumeno
	11.1	1	jezik	k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine	M	II	zeleno
11	11.2	1	jezik	k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine	M	II	rdeče
	11.3	1	jezik	k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine	M	II	modro

Naloga	Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
12	12.1	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): števniki (glavni, vrstilni)	M	II	rumeno
	12.2	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): števniki (glavni, vrstilni)	M	II	rumeno
13	13.1	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): nedoločnik (uporabijo v povedi – ob zgledih)	M	II	nad modrim
	13.2	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): nedoločnik (uporabijo v povedi – ob zgledih)	M	II	rumeno
14	14.1	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste	S	III	modro
	14.2	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste	S	III	modro
	14.3	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste	S	III	nad modrim
	14.4	1	jezik	svoja besedila členijo na odstavke, v njih upoštevajo pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in urejenost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami	S	III	nad modrim

Naloga	Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
II. DEL (Umetnostno besedilo: Ela Peroci: Materino darilo. Prirejeno po: Prisedite k moji mizici. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1990.)							
1	1.1	1	umetnostno besedilo	ločijo avtorja umetnostnega besedila od pripovedovalca	M	I	zeleno
2	2.1	1	umetnostno besedilo	dogajalni prostor in čas povezujejo s temo umetnostnega besedila	M	I	zeleno
	2.2	1	umetnostno besedilo	ločujejo glavne in stranske književne osebe ter utemeljijo svoje mnenje	M	I	zeleno
3	3.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	zeleno
4	4.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	zeleno
	4.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	rumeno
	4.3	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	rdeče
5	5.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	zeleno
	5.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	rumeno
6	6.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke	M	I	zeleno
7	7.1	1	umetnostno besedilo	opazujejo in predstavijo vlogo slogovno zaznamovanih prvin v umetnostnem besedilu	M	II	nad modrim
	7.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke	M	II	zeleno
	7.3	1	umetnostno besedilo	v umetnostnem besedilu najdejo primere, s katerimi ponazorijo slogovne postopke (opisovanje/opis, subjektivno opisovanje, označevanje/oznako, pripovedovanje/pripoved, dvogovor)	M	II	modro
8	8.1	1	umetnostno besedilo	razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov	S	II	zeleno
	8.2	1	umetnostno besedilo	razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov	S	II	zeleno
9	9.1	1	umetnostno besedilo	opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi)	M	II	modro
	9.2	1	umetnostno besedilo	opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi)	M	II	modro
10	10.1	1	umetnostno besedilo	pišejo nove prigode znanih književnih oseb	S	III	rdeče
	10.2	1	umetnostno besedilo	pišejo nove prigode znanih književnih oseb	S	III	nad modrim
	10.3	1	jezik	z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa	S	III	nad modrim

LEGENDA:

Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje

Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge

Vsebina: vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo oziroma umetnostno besedilo

Cilj – učenci: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu

Standardi znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu

Taksonomska stopnja (po Bloomu): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje

Območje: območje, v katero se je uvrstilo/uvrstil/uvrstila vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS*

Besedilo 1**SEČOVLJE**

Sečovlje so raztegnjeno naselje z urejenim središčem in ležijo nedaleč od izliva reke Dragonje. V pisnih virih se Sečovlje in Sečoveljska dolina omenjajo v najstarejši listini iz leta 1173, ki je shranjena v piranskem arhivu. Da je bilo območje Sečovelj že davno naseljeno, pričajo številne najdbe iz rimskega obdobja, na katere so arheologi naleteli ob reki Dragonji. Gre za ostanke rimskih amfor, žgane grobove, temelje rimske stavbe z ostanki glinastih posod, opek s pečati itd.



Ob izlivu reke Dragonje je nekoč stala cerkev sv. Odorika. Tu so se začenjale slovesnosti ob začetku solinarske sezone, ki so se končale 24. avgusta na dan sv. Jerneja.

Že v času beneške oblasti so največ trgovali s soljo, ki so jo tudi izvažali. V času sezone so solinarji prebivali v kamnitih solinarskih hišah, ki so danes ruševine. Pomorski muzej Piran je dve obnovil in preuredil v solinarski muzej. Sečoveljske soline so razglašene za krajinski park. Na solnih poljih še danes žanjejo sol.

Sečoveljske soline so znane tudi po pticah, vendar ptice še zdaleč niso edine solinske prebivalke. Sledovi v mehkem solinskem blatu pričajo tudi o prisotnosti divjega prašiča, srnjaka, jazbeca, ježa in lisice.

V Sečovljah je med letoma 1937 in 1971 deloval rudnik črnega premoga, v katerem so kopali premog tudi 300 m globoko pod morsko gladino.

Leta 1964 so ob solinah začeli graditi letališče.

(Prirejeno po: Slobodan Simić Sime, Alberto Pucer: Slovenska Istra – zaledje, str. 68 do 70. Ljubljana: IKI, 2001.)

(Vir slike: Doremo – lastno delo; licenca: CC BY-SA 4.0; URL: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=75546587>. Pridobljeno: 4. 1. 2024.)

2

Besedilo 2

Ela Peroci

MATERINO DARILO

V samotni hiški pod goro je živela mati, ki so ji otroci že zrasli in odšli za očetom po svetu. Ko so odhajali, so ji obljubili, da se bodo vrnili. Odšli so daleč. Včasih so ji pisali, a vrnili se niso.

K materi v samotno hiško pod goro so se vračali le pomlad, poletje, jesen in zima. Zima je bila najtišja, tako tiha je bila okoli hiške, da je mati slišala, kako se njeni otroci sankajo in kako se kličejo. Slišala jih je, čeprav je bilo to že zdavnaj in se ne bo več vrnilo. Gledala je skozi okno in jih iskala.

Ni iskala čisto zaman. Prišel je pismonoša in ji prinesel pismo. Najmlajši sin ji je pisal:

»Ljuba mama, tako daleč sem, da ne vem, kdaj se bom vrnil. Pošlji za menoj vse, kar sem pustil doma!«

Mati je brala in brala pismo:

»... pošlji za menoj vse, kar sem pustil doma!«

»Le kako naj ti pošljem, kar si pustil doma?« je premišljevala in se končno domislila:

»Sešijem mu škatlico in v njej bo našel vse, kar je pustil doma.«

Tako je storila. Sešila je škatlico iz slik – razglednic domačega kraja.

Na prvi sliki, na tisti na dnu, je bila domača hiša z goro v ozadju. Na drugi sliki, tisti ob strani, so bila polja in gozdovi. Na tretji, četrti in peti sliki so bili potok, cesta v svet in ljubljena domača vas. Škatlico je pokrila s šesto sliko, polno cvetočih jablan. Vse te slike je sešila v škatlico z rdečo svileni nitjo.

Najmlajši sin je škatlico dobil. Odprl jo je in v njej našel vse, kar je pustil doma:

Na materinem oknu domače hiše so vzcveteli rdeči nageljni in za njimi je zaslutil materin obraz. Na polju je vzvalovalo zlato žito, nad gozdom in nad travniki so zapele ptice in ob potoku se je zavrtel majhen lesen mlinček, ki ga je pustil tam, ko se je še kot deček igral z njim. Po cesti je zapeketal očetov konj, nad ljubljeno domačo vasjo je zazvonil zvon, pod cvetočimi jablanami pa so v travo posedli fantje in dekleta, s katerimi je nekoč hodil skupaj v šolo.

Ko je najmlajši sin škatlico zaprl, je od nekod priletel pisan metulj in še nikdar si ni fant tako zelo zaželel, da bi se vrnil domov in objel mater.

(Prirejeno po: Ela Peroci: Prisedite k moji mizici. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1990.)

1

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Kje je bilo objavljeno besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A V knjigi IKI 2001.
- B V knjigi Sečovlje.
- C V knjigi Doremo – lastno delo.
- D V knjigi Slovenska Istra – zaledje.

(1 točka)

2. Koliko odstavkov sestavlja prebrano besedilo?

(1 točka)

3. Katero naselje je predstavljeno v besedilu?

(1 točka)

4. Na katere rimske najdbe so naleteli arheologi ob reki Dragonji? Dopolni poved iz prebranega besedila.

Gre za ostanke rimskih _____, žgane _____,
temelje rimske stavbe z ostanki glinastih _____, opek
s pečati itd.

(3 točke)

5. Ali so spodnje trditve glede na besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Sečovlje so raztegnjeno naselje z urejenim središčem.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Sečovlje se omenjajo v najstarejši listini iz leta 1273.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Ob izlivu reke Dragonje je nekoč stala cerkev sv. Odorika.	DRŽI	NE DRŽI
d)	V času sezone so solinarji prebivali v kamnitih solinarskih hišah.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

6. S čim so največ trgovali v času beneške oblasti?

(1 točka)

7. a) V kaj je Pomorski muzej Piran preuredil dve kamniti solinarski hiši?

- b) Za kaj so razglašene Sečoveljske soline?

(2 točki)

1

8. a) Kaj so v preteklosti kopali v Sečovljah tudi 300 m globoko?

b) Kaj so leta 1964 začeli graditi ob solinah?

(2 točki)

9. Iz spodnje povedi izpiši dva samostalnika.

Da je bilo to območje že davno naseljeno, pričajo številne najdbe.

(2 točki)

10. Spodaj zapisani krajšavi zapiši na daljši način (v razvezani obliki).

str. _____

itd. _____

(2 točki)

11. Iz korena SOL tvori in napiši tri besede iz iste besedne družine.

(3 točke)

12. Dopolni poved tako, da števnik v oklepajih napišeš z besedo.

Sečovlje omenjajo že v (1.) _____ polovici

(12.) _____ stoletja.

(2 točki)

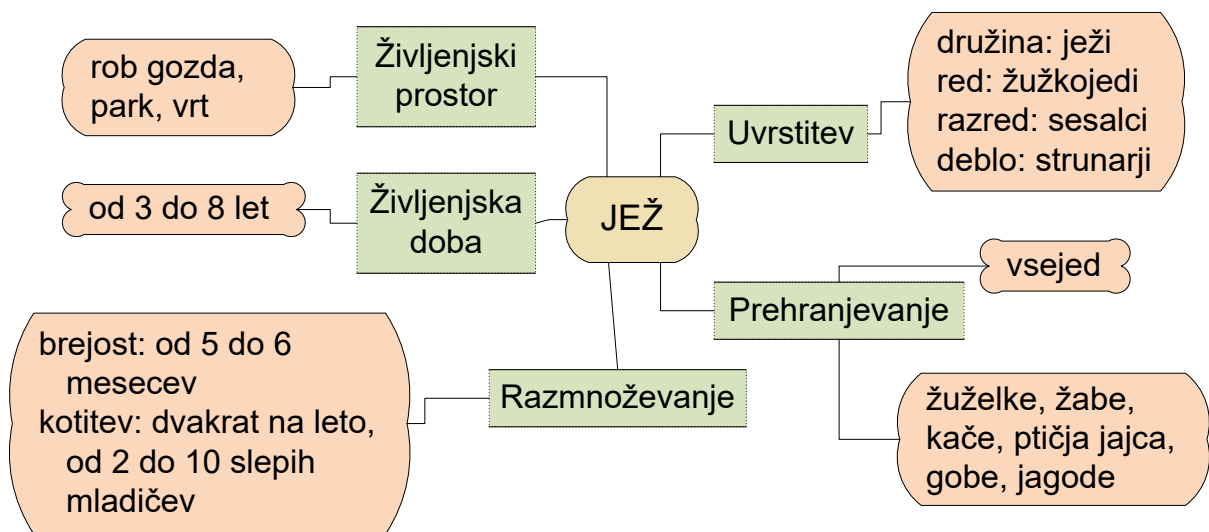
13. Dopolni povedi tako, da vsako besedo v oklepaju postaviš v pravilno obliko.

V krajinskem parku Strunjan (biti) _____ še danes soline.

Tam bodo tudi v prihodnje (pridobivati) _____ sol.

(2 točki)

14. V Sečoveljskih solinah živi tudi jež. V najmanj devetih povedih opiši ježa. S pomočjo slike opiši njegovo zunanost. V nadaljevanju opisa uporabi najmanj šest podatkov iz miselnega vzorca. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.



[illegible]

2

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Kdo je napisal besedilo?

(1 točka)

2. Dopolni poved iz prebranega besedila.

V _____ hiški pod goro je živel mati, ki so ji
_____ že zrasli in odšli za očetom po svetu.

(2 točki)

3. Kaj so otroci obljubili materi, ko so odhajali od doma?

(1 točka)

4. Kaj je bilo na razglednicah? Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

- A domača hiša
- B reka
- C potok
- D domača vas
- E cvetoče češnje
- F zlato žito

(3 točke)

5. a) S čim je mama pokrila škatlico?

b) S čim je mati sešila slike v škatlico?

(2 točki)

6. Izpiši eno od živali, ki so omenjene v besedilu.

(1 točka)

7. a) Razloži, kaj pomeni besedna zveza »zima je bila najtišja«.

b) Koga je mati iskala, ko je gledala skozi okno?

c) Kaj je želela mati doseči s pošiljanjem razglednic?

(3 točke)

2

8. Kako si sledijo dogodki v besedilu? Pravilno zaporedje dogodkov označi s številkami od 1 do 4.

_____ Mati je sešila škatlico iz razglednic in jo poslala sinu.

_____ Najmlajši sin je mater v pismu prosil, naj mu pošlje, kar je pustil doma.

_____ Ko je sin prejel škatlico, si je zaželel, da bi se vrnil domov in objel mater.

_____ Otroci so odšli od doma, a vrnili se niso.

(2 točki)

9. Ali je materino darilo doseglo svoj namen?

Obkroži odgovor in ga utemelji.

DA NE

Utemeljitev: _____

(2 točki)

10. V najmanj devetih povedih nadaljuj zgodbo najmlajšega sina, ki se je vrnil domov. Zgodba naj bo smiselno povezana. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

[illegible]

(3 točke)